

Asia: VN/27065/2023

Lausuntopyyntö ehdotuksesta poliisin tietojenvaihtoa koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi poliisilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetun lain, rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain sekä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttopolitiikasta annetun lain muuttamisesta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa.

Yleistä lakimuutoksista

LPY kannattaa lakiesitysten keskeistä tavoitetta parantaa turvallisuusviranomaisten (poliisi, rajavartiolaitos ja tulli) tiedonsaanti- ja tietojen luovutusoikeuksia. Lakimuutosesityksillä pyritään vahvistamaan viranomaisten yhteistyötä ja helpottamaan tietojenvaihtoa muun muassa rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Lausunnolla oleviin esityksiin liittyy paljon moraalisia ja eettisiä näkökulmia, joita ei ole LPY:n mielestä riittävästi pohdittu lakiesityksen valmisteluvaiheessa. Siksi yhdistys esittää, että kysein lainsäädännön jatkovalmisteluun osallistetaan tiiviisti sekä sote-alojen että tietosuojaja perustuslain asiantuntijoita.

Yksityiskohtaisia huomioita lakiesityksistä

Yksityinen terveydenhuolto perustuu pitkälti ammatinharjoittajamalliin ja erilaisiin alihankintaa hyödyntäviin rakenteisiin. Nykyisin on usein epäselvyyttä siitä, kuka tai mikä organisaatio toimii tietojen luovuttajana. LPY:n mielestä lainsäädännön on oltava selkeää sen osalta, kenellä on oikeus tai velvollisuus luovuttaa ja mitä tietoja asiakkaista / potilaista. Lausunnolla olevilla poliisilain muutosesityksillä on yhtymäkohtia sote-alojen valvontalakiin ja tietosuojalainsäädäntöön. LPY pitää välttämättömänä, että terminologia on yhtenäistä eri laeissa ja synkronoitua niihin viitattaessa.

Yhdistys esittää, että poliisilain muutoksia valmistellaan ja niiden vaikutuksia arvioidaan yhteistyössä sote-alojen asiantuntijoiden ja toimijoiden edustajien kanssa. Tavoitteena on oltava, että eri lakeihin kirjatut tietojen luovutukseen liittyvät valta- ja vastuusuhteet eivät ole ristiriidassa keskenään.

Yhdistyksen mielestä on perusteltua, että poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen on oltava aloitteellinen tietojen pyytäessään, eikä palveluntuottajilla ole oma-aloitteista ilmoitusvelvollisuutta.

Monet sosiaali- ja terveydenhuollossa kertyvät tiedot ovat luonteeltaan erittäin arkaluonteisia, esimerkiksi potilaiden hoito- ja lääkitystiedot. LPY kannattaa sitä, että esitetyt tietopyynnot rajautuvat vain läsnäolotietoon rajattuna ajan kohtana, eivätkä laajemmin potilas- tai asiakastietoihin.

LPY epäilee, onko tarkoituksenmukaista laajentaa poliisin tiedonsaantioikeutta esitetyllä tavalla: tietojen luovuttamisen raja alennetaan rikoksiin, joista ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta nykyisin käytössä olevan kuuden vuoden asemesta. Tämä saattaa heikentää monien rikoksiin syyllistyneiden potilaiden tarpeelliseen hoitoon hakeutumista tai ainakin viivästyttää sitä aiheettomasti. Yhdistyksen arvion mukaan kyseinen muutos lisännee tietopyyntöjen määrää merkittävästi ja aiheuttaa siten ylimääräistä hallinnollista taakkaa sote-alojen palveluntuottajille. LPY esittää, että kyseistä muutosesitystä arvioidaan lain jatkovalmistelussa huolellisesti.

Lakiehdotukseen sisältyy hyvä parannusehdotus nykytilaan: palveluntuottajalla on oikeus ilmoittaa poliisille käytöksellään vaaraa toimitiloissa aiheuttavasta henkilöstä. Yhdistys muistuttaa, että terveyspalveluita tuotetaan nykyisin enenevässä määrin etäpalveluna. Henkeä, terveyttä ja omaisuutta uhkaavaa vaaraa voi aiheuttaa myös etäpalveluiden toimintaympäristöissä, eikä pelkästään fyysisissä toimitiloissa. Tämä asia on otettava huomioon lain jatkovalmistelussa.

Ismo Partanen

toiminnanjohtaja

Partanen Ismo
Lääkäripalveluyritykset ry